

**HISTORIEN OM
ANDELSBOLIGFORENINGEN
STRANDGÅRDEN**

Opstarten: Maj 1923

Den 14. maj 1923 mødtes en kreds af interesserede, for at drøfte muligheden for opførelsen af en andelsforening i Hessensgade-Lergravsvej og en ny gade (sandsynligvis Lembergsgade, Bremensgade hed på daværende tidspunkt Frihedsvej) på grunden matrikel 29 a, 29 cb og 29 bs Sundbyøster.

Det blev vedtaget at stifte Andelsboligforeningen Strandgården på arealet, og en bestyrelse med Johannes Iversen som formand blev valgt til at varetage køb af arealet, andragende om statsstøtte, banklån, og byggeri af en stor og lille karré, med 200 lejligheder i forskellige størrelser, heraf fire forretninger med beboelse. Sagfører J. Alstrup vælges som juridisk konsulent.

Ansøgning: 1923-1924

Den 20. maj 1923 blev ansøgning om statslån, tilligemed ansøgning om byggeri, tilstillet Københavns Magistrat.

Den 14. oktober 1923. Magistraten stillede krav om licitation og genfremsendelse af ansøgning.

Den 14. november 1923. Det vedtages at Murermester I.V. Larsen skal opføre de to bygninger.

Ansøgning genfremsendes til Magistraten.

Den 8. februar 1924 bekendtgjorde indenrigsministeriet, at de til rådighed stillede midler var opbrugt, så foreningens ansøgning om statsstøtte kunne ikke bevilges for øjeblikket.

Den 8. april 1924 blev der dog bevilget et statsstøttelån.

Strandgårdens første protokol
Kilde: Strandgårdens arkiv

Låneudfordringer: 1924

Den 2. maj 1924 blev det vedtaget at købe grunden matrikel 29 a, 29 cb og 29 bs Sundbyøster, efter svære og langvarige forhandlinger.

Den 14. juni 1924, oplyste sagfører Alstrup, at alle de store banker havde givet afslag på at låne til byggeriet, grundet den almene pengeknaphed. Men Alstrup fik tilsagn om det nødvendige byggelån fra Arbejdernes Landsbank.

Magistraten havde givet tilladelse til købet af grunden og nedrive de gamle huse.

Den 15. juli 1924. Lejerne i de gamle huse blev tilbudt godtgørelse for at fraflytte hurtigt. Kommunen tilbød erstatningslejligheder. Grunden blev ryddet, og byggeriet sat i gang.

Byggeriet blev opført

Byggeriet opføres under arkitekterne A. Wittmaack og V. Hvalsøes ledelse, som stillede følgende betingelser:

Arbejde og Leverancer skal udføres smukt, solidt og i enhver henseende forsvarligt.

- Materialer skal være af bedste sort.
- Cementen skal være af et anerkendt dansk mærke.
- Murstenene skal være gode fuldbændte sten.
- Kalkmørtelen skal være maskintilberedt.
- Skærver og singels skal være renharpede.
- Grus skal være rent og skarpt.
- Rørvæven skal være hel.
- Søm og tråd skal være galvaniseret.

Alle råmaterialer skal være af sundt og kærnefuldt træ.

- Gulvbrædderne skal være af prima nordlandske fyrrebrædder, og vellagrede.
- Til trapper anvendes fyrreplanker.
- Alt træ til snedkerarbejdet skal være tørt, rent og vellagret.
- Til vindues- og dørrammer skal anvendes krydskaarne planker.
- Kit skal være rent oliekit.

Til malerarbejdet skal anvendes rene farver og renkogt olie.

- Facader til gade mures med røde, maskinstrøgne sten, facader til gårdene mures i gule, flammede velsorterede sten. Hvilket senere blev ændret til sandsten.

Varmekilde er kakkelovne i støbejern. Der indhentes tilbud på gasborde.

1925-1927: En andelsforening kommer til verden!

Den 15. januar 1925 vedtages det at flytte ejendommens kontor ind i ejendommen, i en lejlighed i "nogenlunde stand" og adgangen var "nogenlunde farbar".

Den 12. august 1925 inviteres pressen til at besøge Strandgården.

1926/1927 var der 20 lejemaal, der ikke var solgt, hvilket påvirkede økonomien negativt i en årrække.

Den 13. november 1927 afholdes der ekstra ordinær generalforsamling i Røde Kros lokaler, hvor bestyrelsen fik en generalfuldmagt til at opsigte nogle andelshavere med øjeblikkelig varsel, hvis store børn havde foretaget omfattende tyverier og hærværk. Henvendelse til forældrene havde været formålsløs, alle klager blev afvist.

Det var ikke ualmindeligt at have 5-10 børn i en familie, så det var tænkeligt at der måske boede ca. 500 børn i andelsforeningen på daværende tidspunkt.

1940 og frem: Besættelsestiden og lidt efter.

1940 (under besættelsen) blev kældrene afstivet, tilflugtsrum blev oprettet, bænke opsat, så beboerne kunne søge ly når der var luftalarm. Køkkentrapperne blev i denne periode meget medtaget.

1944 var der en lynbrand i Lergravsvej 17, der medførte en omfattende tagskade.

1945 blev et værelse Lergravsvej 17, 1. tv. tillagt Hessensgade 63, 1. th. En beslutning truffet af formanden, som mente at have råderet dertil. (værelset blev dog mange år efter tilbageført til Lergravsvej).

En dreng havde bygget en hule ved at lave et hul i muren i kælderen Bremensgade 56, her tændte han bål. Faderen fik en advarsel: hvis det skete igen, blev han opsagt.

1947 blev Strandgården pålagt krigsskadeerstatning på kr. 14.000 kr., hvilket var en betragtelig sum på daværende tidspunkt. Da foreningen ikke kunne få et banklån til udgiften, blev udgiften påført huslejen. Krigsskadeerstatning blev pålagt ejendomme i et par år.

1950-1970'erne: Industrialiseringen

1952 blev de gamle gruekedler udskiftet med Vølund tromle vaskemaskiner på gas, og el-centrifuger blev monteret.

I Bremensgade 64 var tørreloftet blevet aflåst, så andelshaverne ikke kunne bruge rummet. Bestyrelsen og en smed blev tilkaldt, låsen brækket op, og det viste sig at en andelshaver havde indrettet cykelværksted, uden tilladelse.

1955 blev det vedtaget på generalforsamlingen at bygge cykelskure i den store gård. Hvilket efter mange møder med magistraten, blev udført i 1956. Samtidig blev der opført en legeplads til børnene.

Børn i Strandgården 1955 . Kilde Marianne Juncker

Gasradiatorer opsættes i 1960.

1969 opsatte bestyrelsen en rulle i kælderen Hessensgade 57.

1970 trak K.B. Simonsen sig ud af bestyrelsen, efter at han i 40 år havde varetaget kassererposten.

Tre moderne vaskerier blev etableret af bestyrelsen i 1972 i Hessensgade 61, Bremensgade 56 og Lembergsgade 1.

1980'erne: Nu med fjernvarme!

1981 trak Fini Andersens bestyrelse sig på den ordinære generalforsamling.

Fini Andersen havde været formand i 26 år, og bl.a. sørget for velfungerende moderne vaskerier, og legepladser i begge gårde. Der var tøndeslagning til fastelavn, med varm kakao og boller, samt filmfremvisning i Merry Biograf, og senere i Aulaen i Ungarnsgade. Filmfremvisningen stoppede da flertallet fik TV i ejendommen.

En ny bestyrelse, med Johnny Bruun som formand blev valgt.

1981 blev det på den ordinære generalforsamling vedtaget at udskifte vinduerne til Termoruder, og isolere ejendommen. Byggestyring blev overdraget til arkitekt Preben Nauman.

I 1989 blev der på den ordinære generalforsamling vedtaget at installere Fjernvarme. Forslaget var indsendt af Henning Stage.

Den daværende bestyrelse trak sig da forslaget blev vedtaget.

En ny bestyrelse blev valgt med Aage Hammerlund som formand.

Fa. Semco blev valgt til Arbejdet.

1989 blev der opdaget ægte hussvamp i kælderen Hessensgade 55.

1990'erne

1990 blev der foretaget lovpligtig brandsikring af ejendommen.

Der blev også fremført 380 V. i hele ejendommen.

1992 blev der konstateret omfattende svampeskader i hele taget.

Tagremmen var skredet i Bremensgade, med fare for nedstyrtning. Taget blev løftet.

Alle svampeskaderne blev udbedret over et par år.

1999 blev der på den ordinære generalforsamling vedtaget tilladelse til at andelshaverne kunne sammenlægge to lejligheder.

00'erne og frem til i dag

En ny flot gård

2002 blev en gårdsanering vedtaget på den ordinære generalforsamling.

Foreningen fik tilskud på 3 millioner fra kommunen. Landskabsarkitekt Kerstin Johansson fra Amager Øst lokalråd skulle stå for byggestyring i samarbejde med bestyrelsen.

Nyt kloaksystem

Det blev Samtidig vedtaget at udskifte hele kloaksystemet i begge gårde, da en undersøgelse havde påvist skader, rottereder og manglende kapacitet i de daværende kloakledninger. Fa. ISS blev valgt til at udføre både kloakker og gårdsanering ved licitation. Da arbejdet på de nye kloakker- og ledninger var udført, opdagede bestyrelsen at rørledningerne var mindre end beskrevet i tilbuddet.

Bestyrelsen krævede arbejdet udført i henhold til tilbuddet, hvilket efterfølgende skete. Bortkørsel af forurenede jord, foregik heller ikke som anført i tilbuddet, idet man bortkørte forurenede jord, og leverede nyt jord der også var forurenede, hvilket bestyrelsen opdagede. Firmaet fik påbud om at fjerne den forurenede jord igen, og leverede derefter rent jord som aftalt.

Inden afleveringsforretningen gennemgik bestyrelsen hele byggeregnskabet, og fandt dobbeltfaktureringer, samt fakturaer fra andre byggepladser.

Der blev derfor afholdt et afsluttende møde med ISS den 3. februar 2004, hvor bestyrelsen forhandlede sig frem til et afslag på byggeomkostningerne, på i alt kr. 334.038 (ekskl. moms).

Altaner

På den ordinære generalforsamling i 2007, blev det vedtaget at give andelshaverne tilladelse til at købe og opsætte altaner. Altanfirmaet Kontech skulle udføre arbejdet til en pris af 88.000- kr. pr. altan. Der blev opsat 43 altaner.

Bestyrelsen gik med til at oprette en altankonto udenom foreningen, for altanejerne. Der blev betalt i rater som projektet skred frem. Altanprojektet blev byggestyret af bestyrelsen og altangruppen.

Da altanerne var monteret, blev det opdaget at de bærende vægskinner var for svage til altanerne.

Der blev indgået et hurtigt forlig mellem Kontech og bestyrelsen, hvorefter alle altaner blev nedtaget og sat i gården. Nye stærkere vægskinner blev boret ind i murene, og altanerne genopsat, til en merpris på 3.300-kr. pr. altan.

Der blev opsat 6 altaner mere i 2010, 5 altaner i 2012, og 5 altaner i 2014.

Afslutning

Historien er skrevet ud fra samtale med nogle ældre andelshavere, samt uddrag af Andelsboligforeningens forhandlingsprotokoller.

Det har været spændene læsning, og jeg vil opfordre de andelshavere der interesserer sig for historie, til at kikke i de gamle bøger, som er svære at læse da det meste er håndskrevet skråskrift.

Der har været mange andelshavere der har gjort et stort arbejde i de forskellige bestyrelser i årenes løb, og mange andelshavere der har været aktive på sidelinjen.

Det er de mennesker der har været med til at skabe den gode forening vi har i dag, og mine forhåbninger er at den sunde fornuft som har præget de vedtagne beslutninger, også fremover vil være foreningens byggesten.

De bedste hilsner,
Tonyia Hammerlund Andelshaver i 42 år

Stor tak til andelshaver Anne Schmidt som har hjulpet med opsætningen.